

Forfatter: Kingo, Thomas

Titel: Digtning i udvalg

Citation: Kingo, Thomas: "Digtning i udvalg", i Kingo, Thomas: *Digtning i udvalg*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1995, s. 429.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kingo09val-shoot-idm140375705351456/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Digtning i udvalg

Boden

Synden er et af de dominerende temaer i Kingos salmer, og det må givetvis ses i sammenhæng med Luthers og ikke mindt de lutherske kirkers skarpe pointering af, at mennesket ikke kan gøre sig forjætt til frelsen, men alene opnår den ved Guds nåde. Det betyder imidlertid ikke, at den troende i passiv fortrivelse skal af-finde sig med sin ondskab – derimod nok, at anger og bod kommer til at indtage en central plads i det kristne liv. Selvom det i sidste instans er Gud, der vækker angeren hos en synder, kan forkyndelsen dog være en forberedelse, og fra engelsk fromhedsliv havde danske teologer på Kingos tid overtaget forståelsen for, at den kristne opvækkelse må tage udgangspunkt i den enkelte synders tilstand. Deanc interesse for forskellige situationer og mennesketyper afspejles i Sjungekorets anden part, hvor alle typer stemninger synges ud og alle slags lejligheder tages alvorligt som anledninger til andagt. Pga. syndens næsten ubrydelige magt over mennesket må andagten primært få form af anger og bod. Slænde er det, at Sjungekorets første part ved placeringen af de syv bodsalmer markerer boden som en daglig foreteelse; ikke mindre fræppende er for en moderne betragtning de voldsomme fysiske udslag af angeren (f.eks. s. 277). De hænger sammen med, at det er en radikal omvendelse, der ligger bag syndserkendelsen og dermed angeren:

Ryd fra mig op
Af Siæl og Krop,
Ald Synd og Skam, med Rood og Top (s. 225-226).

Beskrivelsen af syndersens renselse må udføres som en bøn, fordi omvendelsen ikke står i menneskets egen magt, den er en egentlig nyskabelse (s. 221). Bodens indebærer viljen til at forbedre sig, og i bestræbelsen for at holde sig på den rette vej støttes den omvendte synder af Guds ånd (s. 130).

429

Forsoningen

Den frelshistoriske forudsætning for Guds nådige tilgivelse af synden er Jesu lidelse og død, der selvsagt spiller en central rolle i Kingos digte som helhed og er selve emnet for Vinterpartens passionssalmer (s. 321-383). I disse salmer gennemleves og gennemlyses lidelseshistorien, og i dem fornemmer man endnu tydeligere end ellers Kingos vilje til at blive samtidig med de bibelske begivenheder. Der fortælles overvejende i nutid: »Jesus sionger« (s. 321), »Op ad Korset de ham trekker« (s. 377). De bibelske personer taler i første person: »Jeg i Nat er skyldig bleven« (s. 342), »Jeg vil ham nu lade fare« (s. 367). Der rettes direkte appeller til menigheden, som synger salmerne: »Koms«, »Sec«, »Merck«. Og lige så selvfølgelig taltales de bibelske personer, så at man indimellem har indtryk af, at vi her og nu kan påvirke begivenhederne: »Styrk ham dog« (s. 325), »SOver I?« (s. 327). Denne insisterende dramatisering er ikke udvendig patos, for der står virkelig noget på spil: »Døden stormer Livsens Land« (s. 324), og også *min* skæbne afgøres:

Jesu, Jeg din Død begræder,
Før Jeg der til Aarsag gav;
I din Død Jeg mig dog glæder,
Ja min støv udi min Grav!
Thi mit Liv er i din Død,
Og der hand dit Hjerterød,
Da din søde Naale-Kilde
Mig til Liv opbriste vilde. (s. 383).

Oplevelsen af, at Jesus døde for min skyld, fører ikke til en identifikation med ham – det hindrer syndsbevidstheden – men den skaber viljen til at tage ham som forbillede, en tanke, der afslutter flere af passionssalmerne (f.eks. s. 341). Om dem alle gælder, at de af indlevelsen i lidelseshistorien henter kraft til hverdagslivet, og dette i egentligste forstand opbyggelige sigte forklarer den detaljerede fremstilling af ydmygelsen og torturen – der er ikke tale om usmagelig udpenning af pinslerne, end mindre om pervers voldsfascination.

430